

Kirpat ovat kuivan kevään riesa

Erja Huusela-Veistola, MTT

Kesällä 2007 kirpat tuhosivat laajalti öljykasvien taimia. Viime kesänä kirppoja seurattiin tehostetusti Rypsinostehankkeessa. Lisäksi MTT:n KasperIt-ajankohtaissivuilla informoitiin viikoittain kirppatilanteesta.

Viime kesänä aalto- ja mutkajuovakirppoja oli selvästi vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kuivuuden vuoksi öljykasvit taimettuivat hitaasti ja epätasaisesti, ja kirppaongelmia havaittiin paikoin. Lisäksi alkukesällä esiintyi runsaasti ohrakirppoja, jotka voittivat myös kevätiljojen oraita.

Kirpat iskevät ensimmäisenä

Kirpat ovat öljykasvien taimivaiheen merkittävimpiä tuholaisia. Suomessa öljykasvipelloilla yleisimmät kirppalajit ovat aaltojuova- ja mutkajuovakirppa, mutta myös ohrakirppa vioittaa öljykasveja.

Kirpat ilmaantuvat pelloille toukokuussa, kun lämpötila ylittää 15 astetta. Ne ovat päiväaktiivisia ja viihtyvät parhaiten kuivassa ja lämpimässä, mutta niitä tavataan myös viileällä säällä.

Kevään kylvö- ja taimettumisolosuhteet vaikuttavat öljykasvien alkukehitykseen ja kirppaongelmiin. Aikainen, lämmin ja kuiva kevät lisäävät kirppojen aiheuttamien tuhojen riskiä.

Kirppojen torjunnassa rypsin hyvä alkukehitys on tärkeää. Peitattu siemen, hyvä kasvualusta, sopiva kylvösyvyys ja -aika nopeuttavat öljykasvien kasvuun lähtöä ja helpottavat kirppojen hallintaa.

Tarkkailua tarvitaan

Kirppojen tarkkailu on aloitettava varhain, heti kylvön jälkeen. Tarkkailu vaatii valppautta, koska kirpat ovat pieniä ja vaikeasti havaittavia. Usein kirpat havaitaan vasta, kun vioitusta on jo ilmaantunut.

Aikuiset kirpat syövät reikiä ja koloja sirkkalehtiin ja ensimmäisiin kasvulehtiin. Vioittuneet taimet kuivuvat herkästi. Pahimmillaan kirpat syövät taimet sitä mukaa, kun niitä tulee pintaan.

kuvat: Erja Huusela-Veistola

Kelta-ansoilla saadaan tietoa öljykasvien taimettumisvaiheen kirppapaineesta. Torjuntatarve on arvioitava kuitenkin kasvikohtaisilla laskennoilla.

Kirppoja torjutaan käyttämällä hyönteistorjunta-aineella peitattua kylvösiementä. Jos kirppoja on erittäin runsaasti tai taimettuminen on hidasta, peittäusaineen teho ei välttämättä riitä.

Taimettuvia öljykasveja on peittauksen lisäksi tarkkailtava. Jos kirppoja on runsaasti ja kasvit kehittyvät hitaasti, voidaan kirppoja joutua torjumaan myös hyönteistorjuntaruiskutuksin. Jos kirppavioitusta on paljon ja kasvusto aukkoinen, kannattaa lohko kylvää kokonaan uudelleen.

Kirppariski vaihtelee

Kesällä 2007 ja 2008 Rypsinoste-hankkeessa seurattiin kirppojen esiintymistä rypsilohkoilla Lounais- ja Etelä-Suomessa sekä Pohjanmaalla. Kesällä 2008 kirppoja oli liikkeellä huomattavasti vähemmän kuin sitä edellisellä vuonna, jolloin niitä olikin poikkeuksellisen runsaasti. Kirppoja löytyi kuitenkin kaikilta tarkkailulohkoilta.

Pääosa kylvösiemenestä oli peitattu hyönteistorjunta-aineella. Sen lisäksi kirppoja torjuttiin pyretroidi-ruiskutuksin puolella tarkkailulohkoista.

Syyskesällä 2008 kirppamäärät eivät ainakaan Jokioisissa olleet hälyttäviä, joten tänä keväänä kirppariski lienee normaali. Alueellista vaihtelua voi kuitenkin olla, joten kirppoja kannattaa tarkkailla öljykasvien sirkkalehtivaiheessa.

Lisätietoa kirppatilanteesta löytyy osoitteesta www.mtt.fi > kasperit > kasvinsuojelun tiedotteet > öljykasvit ja Maaseudun Tulevaisuuden Ajankohtaista kasvinsuojelusta - palstalta.

Rypsinoste on MTT:n, MMM:n, Vilja-alan yhteistyöryhmän, yritysten ja yhteisöjen yhteistutkimus, jonka valtakunnallisen kartoituksen ovat toteuttaneet MTT, Satafood ry ja Suomen Rehu Oyj yhteistyössä viljelijöiden kanssa. Rypsikasvustojen tuhoeläinten seuranta jatkuu kesällä 2009. Kiitokset yhteistyöstä seurantaan osallistuneille viljelijöille!

Lisätietoja: erja.huusela-veistola@mtt.fi
puh. (03) 4188 2447

Kirppavioitus voi olla ankaraa, jos kirppoja on runsaasti ja öljykasvien alkukehitys on hidasta.